

פסוקי התורה	פרק טז
א-ג: שְׂרֵי נֹתֶנֶת אֶת הָגֶר לְאַבְרָם שְׂרֵי רָאֲתָהּ, שֶׁהִיא לֹא יוֹלֶדֶת, וְלָכֵן נָתַנָּה לְאַבְרָם אֶת הָגֶר, שִׁפְחָתָהּ הַמִּצְרִית, לְאִשָּׁה. א. וְשְׂרֵי אִשְׁתְּ אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ, וְלֹה שִׁפְחָהּ מִצְרִית וְשָׁמָּה הָגֶר: ב. וַתֹּאמֶר שְׂרֵי אֶל-אַבְרָם: "הִנֵּה-נָא עֲצָרֵנִי יְהוָה מֵלֶדֶת, בֹּא-נָא אֶל-שִׁפְחָתִי, אוּלִי אֲבִנָּה מִמֶּנָּה." וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שְׂרֵי: ג. וַתִּקַּח שְׂרֵי אִשְׁתְּ אַבְרָם אֶת-הָגֶר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ, מִקֶּץ עֶשְׂרֵי שָׁנִים לְשֵׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וַתֵּתֶן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִשָּׁה לוֹ לְאִשָּׁה:	א. שְׂרֵי אִשְׁתְּ אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ יְלָדִים, וְהִיָּתָה לָהּ שִׁפְחָהּ מִצְרִית, וְשָׁמָּה הָגֶר. ב. שְׂרֵי אָמְרָה לְאַבְרָם: "ה' עָשָׂה שְׁלֹא אוּכַל לֵלְדֶת יְלָדִים. בּוֹא נָא אֶל הַשִּׁפְחָה שְׁלִי, אוּלִי יִהְיֶה לָּהּ בֵּן, וְאִזְּ הַבֵּן הַזֶּה יִהְיֶה כְּאִלּוֹ גַּם הַבֵּן שְׁלִי." וְאַבְרָם שָׁמַע בְּקוֹל שְׂרֵי. ג. שְׂרֵי, אִשְׁתְּ אַבְרָם, לָקְחָהּ אֶת הָגֶר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ הַשִּׁפְחָה שְׁלֶה, לְאַחֵר עֶשְׂרֵי שָׁנִים, שִׁישֵׁב אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְנָתַנָּה אוֹתָהּ לְאַבְרָם, הָאִישׁ שְׁלֶה, לְהִיּוֹת לוֹ לְאִשָּׁה.
ד-ו: שְׂרֵי כּוֹעֶסֶת עַל הָגֶר הָגֶר הִיָּתָה לְאַבְרָם לְאִשָּׁה, וְהִעְלִיבָה אֶת שְׂרֵי. שְׂרֵי הִצִּיקָה לְהָגֶר, וְהָגֶר בָּרְחָה מִמֶּנָּה. ד. וַיָּבֹא אֶל-הָגֶר וַתְּהֵרָ, וַתֵּרָא כִּי הָרְתָהּ, וַתִּקַּל גְּבֻרָתָהּ בְּעֵינֶיהָ: ה. וַתֹּאמֶר שְׂרֵי אֶל-אַבְרָם: "חֲמֹסִי עָלַי. אֲנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחִיקָהּ, וַתֵּרָא כִּי הָרְתָהּ וַאֲקַל בְּעֵינֶיהָ. יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינָךְ:" ו. וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל-שְׂרֵי: "הִנֵּה שִׁפְחָתְךָ בְּיָדְךָ,	ד. אַבְרָם בָּא אֶל הָגֶר, וְהָגֶר הָרְתָהּ. הָגֶר רָאֲתָהּ שֶׁהָרְתָהּ, וְהִעְלִיבָה אֶת שְׂרֵי. ה. שְׂרֵי אָמְרָה לְאַבְרָם: "הַצֵּעַר שְׁגִרְמָתִי לִי, יִהְיֶה לָּךְ. אֲנִי נָתַתִּי לָּךְ אֶת הַשִּׁפְחָה שְׁלִי, וְכִשְׁהִיא רָאֲתָהּ, שִׁישׁ לָהּ תִּינוּק בִּבְטָן, שֶׁהִיא בְּהָרִיוֹן, הִעְלִיבָה אוֹתִי. ה' יִשְׁפֹּט בֵּינִי וּבֵינָךְ." ו. אַבְרָם אָמַר אֶל שְׂרֵי: "הַשִּׁפְחָה שְׁלֹךְ בְּיָד שְׁלֹךְ,

מילון	אגדות חכמים
שפחה: אשה שמשרתת את הגברת שלה, או את האדון שלה. אולי אבנה ממנה: אולי יהיה לה בן, והבן הזה יהיה כאלו הבן שלי. אישה: האיש שלה. הרתה: היה לה תינוק בבטן. (היתה בהריון) ותקל גברתה בעיניה: הגר העליבה את שרי. חמסי עליך: הצער שגרמת לי, יעבר אליך. ואקל בעיניה: העליבה אותי.	ד. הגר זלזלה בכבוד שרי "ותקל גברתה בעיניה" מלכות ונסיכות היו באות לשאל בשלום שרי. והיתה שרי מעודדת אותו לבקר את הגר ולשאל לשלומה. אך הגר החזירה לה בושא במקום כבוד, וכך היתה אומרת לאורחות: "שרי גבירתי אינה צדקת כמו שהיא נראית. אלו היתה צדקת, לא היתה עקרה. ראו אותי, מיד נתן לי ה' הריון, ואני אלד ילד." ה. "חמסי עליך" שרי אמרה לאברהם: "חמסי עליך. אם אתה שומע את הגר, כשהיא מזלזלת בכבודי, ואתה שותק, אתה כאלו גוזל את כבודי; ולכן ה' ישפוט ביני ובינך."

פסוקי התורה	פרק טז
עשי-לה הטוב בעיניך. ותענה שרי ותברח מפניה:	עשי לה מה שטוב בעיניך. שרי העבידה קשה את הגר והציקה לה, והגר ברח מפניה.
ז-טז: הגר פוגשת את המלאך במדבר הגר פגשה את מלאך ה' במדבר. המלאך צוה על הגר לשוב אל אברהם ושרי. המלאך הבטיח להגר שיוולד לה בן, ישמעאל, ויהיו לבן שלה הרבה בנים ובני בנים. ז. וימצאה מלאך יהוה על-עין המים במדבר על-העין בדרך שור: ח. ויאמר: "הגר שפחת שרי אי-מזה באת ואנה תלכי?" ותאמר: "מפני שרי גברתי אנכי ברחת:" ט. ויאמר לה מלאך יהוה: "שובי אל-גברתך, והתעני תחת ידיה:" י. ויאמר לה מלאך יהוה: "הרבה ארבה את-זרעך ולא יספר מרב:" יא. ויאמר לה מלאך יהוה: "הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל, כי-שמע יהוה אל-עניך: יב. והוא יהיה פרא אדם. ידו בכל ויד כל בן; ועל-פני כל-אחיו ישכון:" יג. ותקרא שם-יהוה הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה: "הגם הלם ראיתי אחרי ראי:" יד. על-בן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין-קדש ובין ברד:	
ז. מלאך ה' מצא את הגר ליד מעין מים במדבר. ח. אמר המלאך: "הגר, השפחה של שרי, מאיזה מקום באת, ולאן את הולכת?" אמרה הגר: "משרי, הגברת שלי, אני בורחת." ט. אמר לה מלאך ה': "שובי אל הגברת שלך, ותסבלי." י. אמר לה מלאך ה': "אתן לך הרבה מאד זרע, בנים ובני בנים, ולא יוכלו לספר אותם, כי יהיו רבים מאד." יא. אמר לה מלאך ה': "יש לך תינוק בבטן, ותלדי בן, ותקראי את שמו ישמעאל, כי ה' שמע את הסבל שלך." יב. והוא יהיה פרא אדם, הוא ילחם בעמים והם ילחמו בו, והוא ישתלט על כל שאר העמים." יג. הגר קראה לה' שדבר אליה, אתה אל ראי, אתה ה' שראית אותי. כי אמרה: "כאן הבטתי וראיתי את האל שרואה אותי." יד. לכן נקרא שמה של הבאר, באר לחי ראי, באר של אלוקים חיים, הרואה אותי ומשגיח עלי.	

אגדות חכמים	מילון
בְּזָכוֹת אֲבָרָם, זָכָתָה הָגֵר, וְדַבְּרָה עִם הַמְּלָאכִים אָמַר ר' חִיָּיא: חֲמִשָּׁה מְלָאכִים רָאָתָה הָגֵר, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיָּתָה עוֹבְדַת עֲבוֹדַת אֱלִילִים. וּבְמָה זָכָתָה? בְּזָכוֹת אֲבָרָהֶם. וְעַל זֹאת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ: "טוֹב לְצַדִּיק וְטוֹב לְשֹׁכֵנוּ".	עֵין הַמַּיִם: מעֵין, בְּאֵר, מַיִם שְׂיוּצָאִים מִתּוֹךְ הָאֲדָמָה. אֵי מָזָה בָּאת? - מֵאִיזָה מָקוֹם בָּאת? אָנָּה תִּלְכִּי? - לָאֵן אֶת הוֹלָכְתִּי? הִרְבָּה אֲרִבָּה: אֶתֵּן לָךְ הִרְבָּה מֵאֵד. זָרְעֶךָ: בְּנִיךָ וּבְנֵי בְנִיךָ. עֲנִיךָ: הַסֶּבֶל שֶׁלְּךָ, הַצַּעַר שֶׁלְּךָ. פָּרָא אָדָם: אָדָם חֲפָשִׁי, שָׁחִי בַּמִּדְבָּר. עַל פָּנֵי כָּל אַחִיו יִשְׁכֹּן: הָעָם שֶׁלוֹ יִשְׁלַט עַל שְׂאֵר הָעַמִּים שֶׁנוֹלְדוּ מֵאַחִיו. אַתָּה אֵל רָאִי: אַתָּה ה' שֶׁרָאִיתָ אוֹתִי. הַלּוֹם: בַּמָּקוֹם הַזֶּה. בְּאֵר לַחֵי רָאִי: בְּאֵר שֶׁל אֱלֹהִים חַיִּים, שֶׁרָאָה אוֹתִי.

פסוקי התורה	פרק טז
טו. וַתֵּלֶד הָגֵר לְאַבְרָם בֶּן. וַיִּקְרָא שֵׁם-בְּנוֹ אֲשֶׁר-יָלְדָה הָגֵר, יִשְׁמָעֵאל: טז. וְאַבְרָם בֶּן-שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדֶת-הָגֵר אֶת-יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם:	טו. הָגֵר יָלְדָה לְאַבְרָם בֶּן. אַבְרָם קָרָא לְבֶן שְׁלוֹ, שְׂיִלְדָה לוֹ הָגֵר, יִשְׁמָעֵאל. ט"ז. אַבְרָם הָיָה בֶן שְׁמוֹנִים וְשֵׁשׁ שָׁנִים, כְּשִׂילְדָה לוֹ הָגֵר אֶת בְּנוֹ, יִשְׁמָעֵאל.

מילון	
	בְּלִדָּתָּ: כְּשִׁילָדָה.

פרק יז

פסוקי התורה

א-יט: ה' כֹּרֶת בְּרִית עִם אֲבָרָהָם

אֲבָרָהָם הָיָה בֶן תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שָׁנִים, וְה' כָּרַת אִתּוֹ בְּרִית.

ה' שָׁנָה אֶת שְׁמוֹ מֵאַבְרָם לְאַבְרָהָם.

ה' הִבְטִיתָ לְאַבְרָהָם שִׁיחִיו לוֹ בָּנִים וּבְנֵי בָנִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד.

ה' הִבְטִיתָ לְאַבְרָהָם שִׁינֹלֵד לוֹ בֶּן, יִצְחָק.

א. כְּשֶׁאַבְרָם הָיָה

בֶּן תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שָׁנָה,

נִרְאָה ה' אֶל אֲבָרָם

וְאָמַר לוֹ: "אֲנִי אֵל שְׂדֵי.

אֶתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי וְתִהְיֶה יָשָׁר וְנָקִי מִחַטָּא.

ב. וְאַתָּן בִּינִי וּבִינְךָ בְּרִית

וְאַתָּן לְךָ בָּנִים רַבִּים מְאֹד."

ג. אֲבָרָם נָפַל עַל פָּנָיו,

וְה' אָמַר לוֹ:

ד. "הִנֵּה הַבְּרִית שְׁלִי אִתְּךָ,

אֶתְּהַ תִּהְיֶה אָב לְהֵמוֹן עַמִּים.

ה. וְלֹא יִקְרָאוּ לְךָ עוֹד בְּשֵׁם אֲבָרָם;

שְׁמֶךָ יִהְיֶה אֲבָרָהָם,

כִּי אֲעֲשֶׂה אוֹתְךָ אָב לְהֵמוֹן גּוֹיִים,

לְעַמִּים רַבִּים.

ו. יֵצְאוּ מִמֶּךָ בָּנִים וּבְנֵי בָנִים רַבִּים

מְאֹד מְאֹד

וְיֵצְאוּ מִמֶּךָ עַמִּים וּמְלָכִים.

ז. אֲנִי אֶקִּים אֶת הַבְּרִית

בֵּינִי וּבֵינְךָ

וּבֵין בְּנֶיךָ אַחֲרֶיךָ

בְּכָל הַדּוֹרוֹת, לְבְרִית לְעוֹלָם.

אֶהְיֶה לְךָ לֵה'

וּלְבְנֶיךָ אַחֲרֶיךָ.

ח. וְאַתָּן לְךָ וּלְבְנֶיךָ אַחֲרֶיךָ

אֶת הָאָרֶץ שְׂאֵתָה גֵר בָּהּ,

אֶת כָּל אֶרֶץ כְּנָעַן,

לְאָרֶץ שְׁתִּהְיֶה שְׁלֶךָ לְעוֹלָם.

וְאֲנִי ה' אֶהְיֶה לָהֶם לְאֱלֹקִים."

ט. ה' אָמַר לְאַבְרָהָם:

א. וְהִי אֲבָרָם

בֶּן-תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים,

וַיֵּרָא יְהוָה אֶל-אַבְרָם

וַיֹּאמֶר אֵלָיו: "אֲנִי-אֵל שְׂדֵי,

הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהִי תָמִים:

ב. וְאַתָּה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ

וְאַרְבֵּה אוֹתְךָ בְּמֵאֵד מְאֹד:"

ג. וַיִּפֹּל אֲבָרָם עַל-פָּנָיו,

וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים, לֵאמֹר:

ד. "אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אִתְּךָ

וְהִיִּיתָ לְאָב הֵמוֹן גּוֹיִם:

ה. וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת-שְׁמֶךָ: אֲבָרָם,

וְהִיָּה שְׁמֶךָ: אֲבָרָהָם,

כִּי אֲב-הֵמוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ:

ו. וְהִפְרַתִּי אִתְּךָ

בְּמֵאֵד מְאֹד

וְנִתְּתִיךָ לְגוֹיִם

וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ:

ז. וְהִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי

בֵּינִי וּבֵינְךָ

וּבֵין זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ

לְדֹרֹתָם, לְבְרִית עוֹלָם,

לִהְיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים

וּלְזֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ:

ח. וְנִתַּתִּי לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ

אֶת אֶרֶץ מִגְרִיךָ,

אֶת כָּל אֶרֶץ כְּנָעַן,

לְאַחֲזֹת עוֹלָם,

וְהִיִּיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים:"

ט. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם:

מילון

וַיֵּרָא: נִרְאָה.

תָּמִים: יֶשֶׁר, נָקִי מַחֲטָא.
וְאַתְנָה: וְאַתָּן.
בְּרִית: הַבְּטָחָה וְשִׁבּוּעָה זֶה
לָזֶה.

גוֹיִים: עַמִּים.
נִתְתִּיד: שְׁמִתִּיד, הַחֲלָטָתִי
לְשִׁים אוֹתָךְ.
וְהַפְּרִיתִי: אִפְרָה, אֶרְבֶּה,
אֶעֱשֶׂה שְׂהִיוּ רַבִּים.

לְדוֹרוֹתֶם: בְּכָל דּוֹר וְדוֹר.

זֶרְעֶךָ: בְּנִיד וּבְנֵי בְנִיד.

אֶרֶץ מִגְרִיד: הָאֶרֶץ שְׂאֵתָה
גֵּר בָּהּ.
לְאַחֲזָה: אֶרֶץ שְׁלֶךְ.

פסוקי התורה	פרק יז
וְאַתָּה אֶת-בְּרִיתִי תִשְׁמֹר, אֶתָּה זֹרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ, לְדֹרֹתָם: י. זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זֹרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ: הַמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר: יב. וּנְמַלְתֶּם אֶת בֶּשֶׂר עֶרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם: יג. וּבֹן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בֵּית וּמִקְנֵת כֶּסֶף, מִכָּל בֶּן-נָכָר, אֲשֶׁר לֹא מִזֹּרְעֶךָ הוּא: יד. הַמּוֹל יְמוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף. וְהָיְתָה בְּרִיתִי בֵּינֵיכֶם לְבְּשָׂרְכֶם לְבְּרִית עוֹלָם. יד. וְעָרַל זָכָר, אֲשֶׁר לֹא יְמוֹל אֶת בֶּשֶׂר עֶרְלָתוֹ, וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמִּי. אֶת בְּרִיתִי הִפֵּר: טו. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם: "שָׂרִי אֲשַׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שָׂרִי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ: טז. וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ, וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לָּךְ בֶּן. וּבֵרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מְלָכִי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ: יז. וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל פָּנָיו, וַיִּצְחַק, וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹ: "הֲלֹבֶן מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד? וְאִם שָׂרָה, הִבֵּת תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד?" יח. וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים: "לֹא יִשְׁמָעָאֵל יִחְיָה לִפְנֶיךָ: יט. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: "אַבְל שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ יֵלְדָת לָּךְ בֶּן, וְקִרְאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְּרִית עוֹלָם לְזֹרְעוֹ אַחֲרָיו:"	אֹתָהּ תִשְׁמֹר אֶת הַבְּרִית שְׁלִי, אֹתָהּ, בְּנִיךָ וּבְנֵיהֶם אַחֲרֶיךָ בְּכָל הַדּוֹרוֹת. י. זֹאת הַבְּרִית שְׁלִי, שֶׁתִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים אַחֲרֶיךָ: טו. ה' אָמַר לְאַבְרָהָם: "לְשָׂרִי אֲשַׁתְּךָ לֹא יִקְרָא עוֹד בִּשְׁם שָׂרִי, כִּי שָׂרָה יִהְיֶה שְׁמָהּ. טז. אֲנִי אֲבָרֶךְ אוֹתָהּ וַיִּצְאוּ מִמֶּנָּה עַמִּים, וְגַם מְלָכִים שִׁימְלְכוּ עַל עַמִּים. יז. אַבְרָהָם נָפַל עַל פָּנָיו וַיִּצְחַק, וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹ: "לֶבֶן מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד בֶּן? וְשָׂרָה, בֵּת תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד בֶּן?" יח. אָמַר אַבְרָהָם אֶל ה': "הֲלוֹאִי שֶׁתֵּתֶן לִישְׁמָעָאֵל לַחַיִּית?" יט. אָמַר ה': "אַבְל שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ תֵּלֵד לָּךְ בֶּן וְתִקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק. וְאֲנִי אֶקְיָם אִתּוֹ אֶת הַבְּרִית שְׁלִי בְּרִית עוֹלָם, לְתִמְיֵד וּלְבְנֵי בְנָיו אַחֲרָיו."

מילון

יָלִיד בֵּית: עֶבֶד שְׁנוּלָד
לְשִׁפְחָה בְּבֵית הָאָדוֹן שְׁלָה.

וּמִקְנֵת בִּסְפָּף: עֶבֶד שְׁנִקְנָה
מִזָּרִים.

וְנִכְרְתָה: תַּמּוּת.

וּבִרְכָּתִי: אֲבָרָךְ.

לוֹ יִשְׁמָעֵאל: הַלֵּוֹאִי
שִׁישְׁמָעֵאל.

בְּרִית עוֹלָם: לְתָמִיד.

פרק כא

פסוקי התורה

א-ח: הַלֵּדָת יִצְחָק

ה' זָכַר אֶת שָׂרָה, וַיִּנָּתֶן לָהּ בֶּן, כְּמוֹ שֶׁהִבְטִיחַ.

אַבְרָהָם הָיָה בֶּן מֵאָה שָׁנָה, כְּשֶׁנּוֹלַד בְּנוֹ.

אַבְרָהָם קָרָא לְבָנוֹ יִצְחָק.

בְּיוֹם שֶׁהִפְסִיק יִצְחָק לִינוֹק חֶלֶב, עָשָׂה אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָדוֹל.

א. ה' קִיָּם אֶת הַבְּטָחָתוֹ לְשָׂרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר לָהּ.

ה' עָשָׂה לְשָׂרָה, כְּמוֹ שֶׁדִּבֶּר.

ב. לְשָׂרָה הָיָה תִּינוֹק בִּבְטֶן,

וְהָיָא יֵלֶדָה לְאַבְרָהָם הַזֶּקֶן בֶּן,

בְּזִמָּן שֶׁהִבְטִיחַ לוֹ ה'.

ג. אַבְרָהָם קָרָא לְבָנוֹ שֶׁנּוֹלַד לוֹ,

שִׁילָדָה לוֹ שָׂרָה, יִצְחָק.

ד. אַבְרָהָם עָשָׂה לְיִצְחָק בְּנוֹ בְּרִית מִילָה,

כְּשֶׁהָיָה בֶּן שְׁמוֹנֶה יָמִים,

כְּמוֹ שֶׁצִּוָּה אוֹתוֹ ה'.

ה. אַבְרָהָם הָיָה בֶּן מֵאָה שָׁנָה,

כְּשֶׁנּוֹלַד לוֹ יִצְחָק בְּנוֹ.

ו. שָׂרָה אָמְרָה: "ה' עָשָׂה לִי צָחוֹק.

כָּל מִי שִׁישְׁמַע, יִצְחָק לִי".

ז. שָׂרָה אָמְרָה:

"מִי הָיָה אוֹמֵר, מִי הָיָה מֵאֲמִין,

שֶׁשָּׂרָה תִּינִיֵּק בָּנִים לְאַבְרָהָם;

כִּי יֵלֶדְתִּי לוֹ בֶּן בְּזִמָּן שֶׁהוּא זָקֵן".

ח. הַיֵּלֶד גָּדַל, וְהִפְסִיק לִינוֹק חֶלֶב.

אַבְרָהָם עָשָׂה סַעֲדָה חֲגִיגִית,

בְּיוֹם שֶׁהִפְסִיק יִצְחָק לִינוֹק.

א. וַיְהִי־

כְּקִד אֶת-שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר,

וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר:

ב. וַתֵּהָר וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לְזִקְנָיו,

לְמוֹעֵד אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֹתוֹ

אֱלֹהִים:

ג. וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת-שֵׁם-בְנוֹ הַנּוֹלָד-לוֹ,

אֲשֶׁר-יָלְדָה-לוֹ שָׂרָה, יִצְחָק:

ד. וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת-יִצְחָק בְּנוֹ

בֶּן-שְׁמוֹנֶת יָמִים,

כַּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ אֱלֹהִים:

ה. וְאַבְרָהָם בֶּן-מֵאָת שָׁנָה

בְּהוֹלִד לוֹ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ:

ו. וַתֹּאמֶר שָׂרָה: צָחַק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים,

כָּל-הַשְּׁמַע יִצְחָק-לִי:

ז. וַתֹּאמֶר:

מִי מָלַל לְאַבְרָהָם,

הַיִּנִּיקָה בָּנִים שָׂרָה?

כִּי-יֵלֶדְתִּי בֶן לְזִקְנָיו:

ח. וַיִּגְדַּל הַיֵּלֶד וַיִּגְמַל,

וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָדוֹל,

בְּיוֹם הַגְּמַל אֶת-יִצְחָק:

מילון	אגדות חכמים
פֶּקֶד: זָכַר וְקִיָּם אֶת הַבְּטָחָתוֹ. וַתֵּהָרֶ: הָיָה לָהּ תִּינוּק בְּבֶטֶן. לְזִקְנֵיו: בְּיָמִים שֶׁהָיָה זָקֵן. מוֹעֵד: זָמָן. וַיִּמָּל: עָשָׂה לוֹ בְּרִית מִילָה. בַּהֲנִלָּד לוֹ: כְּשֶׁנּוֹלַד לוֹ. מִי מִלָּל: מִי הָיָה אוֹמֵר, מִי הָיָה מֵאֲמִין. וַיִּגְמַל: הִפְסִיק לִינוּק חֵלֶב. מִשְׁתָּה: סֵעָדָה חֲגִיגִית, מְסִבָּה.	הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שְׂמֹחוּ כְּשֶׁנּוֹלַד יִצְחָק אָמַר ר' יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם ר' יִצְחָק: בְּשָׁעָה שִׁילָדָה שָׂרָה, הָרַבָּה עֲקָרוֹת יָלְדוּ עִמָּה. הָרַבָּה חוֹלִים נִתְרַפְּאוּ, הָרַבָּה חֲרָשִׁים נִתְּפַקְחוּ, הָרַבָּה עוֹרִים הִתְחִילוּ לָרְאוֹת, וְהַכֹּל בְּזָכוֹת שָׂרָה. ר' לִוִי אָמַר: הַקִּב"ה הוֹסִיף אוֹר עַל הַמְּאוֹרוֹת, עִם הַלֵּדָת יִצְחָק. הַכֹּל הָיוּ שְׂמֹחִים: שָׁמַיִם וָאָרֶץ, הַשֶּׁמֶשׁ, הַלְּבָנָה וְהַכּוֹכָבִים.

ט-יג: שָׂרָה כּוֹעֶסֶת עַל יִשְׁמָעֵאל

שָׂרָה רָאֵתָה, שִׁישְׁמַעְאֵל מִתְנַהֵּג לֹא יָפָה.
 שָׂרָה בִקְשָׁה מֵאַבְרָהָם, לְגַרֵּשׁ אֶת הָגֵר וְאֶת בְּנָהּ, יִשְׁמַעְאֵל,
 כִּי לֹא רָצְתָה, שִׁישְׁמַעְאֵל יִקְבֹּל יִרְשָׁה עִם יִצְחָק.
 ה' אָמַר לְאַבְרָהָם, שִׁישְׁמַע בְּקוֹל שָׂרָה, כִּי מִיִּצְחָק בְּנִי יוֹלְדוֹ לֹו דּוֹרוֹת, שִׁימְשִׁיכּוּ אֶת שְׁמוֹ.
 כִּי יִצְחָק הוּא הַמְּמַשִּׁיךְ הָאֱמֶתִי שְׁלֹו.

ט. שָׂרָה רָאֵתָה

אֶת יִשְׁמַעְאֵל, בֶּן הָגֵר הַמִּצְרִית,

שִׁילְדָה אוֹתוֹ לְאַבְרָהָם,

עוֹשָׂה צָחוּק, מִתְנַהֵּג לֹא יָפָה.

י. שָׂרָה אָמְרָה לְאַבְרָהָם:

"גֵּרֶשׁ אֶת הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת וְאֶת הַבֶּן שֶׁלָּהּ,

כִּי לֹא יִקְבֹּל יִרְשָׁה, בֶּן הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת,

עִם בְּנִי, עִם יִצְחָק".

יא. הַדָּבָר הַזֶּה רַע בְּעֵינַי

אַבְרָהָם, לֹא מָצָא חֵן בְּעֵינָיו,

וְהוּא הַצֹּטְעָר בְּגִלְל בְּנִי.

יב. ה' אָמַר לְאַבְרָהָם:

"אַל תִּצְטָעֵר עַל הַנָּעֵר יִשְׁמַעְאֵל וְעַל אִמּוֹ,

הַשִּׁפְחָה שֶׁלָּךְ.

כָּל מָה שֶׁתֹּאמַר לָךְ שָׂרָה, שָׁמַע בְּקוֹלָהּ,

כִּי כָל הַיִּלָּדִים שִׁינְלְדוּ לְיִצְחָק,

יִמְשִׁיכּוּ אֶת שֵׁם אַבְרָהָם.

כִּי לְכָל הַיִּלָּדִים שֶׁל יִצְחָק בְּכָל הַדּוֹרוֹת,

יִקְרָאוּ בְּנֵי אַבְרָהָם.

יג. וְגַם אֶת יִשְׁמַעְאֵל, בֶּן הַשִּׁפְחָה, אֶעֱשֶׂה

לְעַם, כִּי בִנְךָ הוּא".

ט. וְתִרָא שָׂרָה אֶת בֶּן-הָגֵר הַמִּצְרִית,

אֲשֶׁר יִלְדָה

לְאַבְרָהָם מִצְחָק:

י. וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם:

"גֵּרֶשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ,

כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן-הָאִמָּה הַזֹּאת

עִם-בְּנִי, עִם-יִצְחָק".

יא. וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינַי אַבְרָהָם

עַל אוֹדֶת בְּנִי:

יב. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם:

"אַל-יִרַע בְּעֵינֶיךָ עַל הַנָּעֵר וְעַל-אִמָּתְךָ.

כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה, שָׁמַע בְּקוֹלָהּ,

כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע:

יג. וְגַם אֶת בֶּן-הָאִמָּה לְגוֹי אֲשִׁימְנוּ,

כִּי זֶרַעְךָ הוּא:"

מילון	אגדות חכמים
מצחק: עושה צחוק, מתנהג לא יפה. אמה: שפחה, משרתת. לא יירש: לא יקבל ירשה. וירע הדבר בעיניו: הדבר לא מצא חן בעיניו, הוא הצטער. על אודות בנו: על בנו. כי ביצחק יקרא לך זרע: כי לכל הילדים של יצחק בכל הדורות, יקראו בני אברהם. לגוי: לעם. זרעך: בנך.	מדוע גרש אברהם את ישמעאל ? משנודע לאברהם, שיצא ישמעאל לתרבות רעה, שעבד אלילים, הוציא אותו מביתו. וזהו שנאמר: וירע הדבר מאד בעיני אברהם, על אודות בנו.

יד-כא: הָגֵר וַיִּשְׁמַעְאֵל תּוֹעִים בַּמִּדְבָּר

אֲבָרְהָם נָתַן לַהֲגֵר לֶחֶם וּמִים, וְשָׁלַח אוֹתָהּ לַמִּדְבָּר עִם יִשְׁמַעְאֵל.
הָגֵר תַּעֲתֶה בַּמִּדְבָּר בָּאֵר שֶׁבַע, וְכִשְׁנֹגְמְרוּ הַמִּים,
הִשְׁלִיכָה אֶת בְּנֶהּ יִשְׁמַעְאֵל בֵּין הַשִּׁיחִים, וַיֵּשֶׁבָה מֶרְחוֹק מוֹלוֹ.
ה' שָׁמַע אֶת הָגֵר בּוֹכָה, וּמִלֵּאָהּ ה' הִרְאָה לָהּ בָּאֵר מִים,
וְהִבְטִיתָ לָהּ, שְׁמִישְׁמַעְאֵל יֵצֵא עִם גְּדוֹל. יִשְׁמַעְאֵל גְּדוֹל, וְהִיָּה לְצִיד.

יד. אֲבָרְהָם קָם מִקֵּדֶם בַּבֶּקֶר,
לָקַח לֶחֶם, וְשָׁק עוֹר מְלֵא מִים,
נָתַן לַהֲגֵר, וְשָׁם עַל הַשָּׂכֶם שָׁלָה,
נָתַן לָהּ גַם אֶת הַיֶּלֶד, וְשָׁלַח אוֹתָהּ.
וְהָגֵר הִלְכָה וַתַּעֲתֶה בַּמִּדְבָּר בָּאֵר שֶׁבַע.
טו. הַמִּים בִּשְׁק הָעוֹר נִגְמְרוּ,
וְהָגֵר הִשְׁלִיכָה אֶת הַיֶּלֶד
תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים.

טז. הָגֵר הִלְכָה וַיֵּשֶׁבָה מֶרְחוֹק מוֹל הַיֶּלֶד
בַּמֶּרְחָק שֶׁל יִרְיָת חַץ מִקֶּשֶׁת,
כִּי אָמְרָה: "שָׁלֹא אֶרְאֶה, כִּשְׁהַיֶּלֶד יָמוּת".
הָגֵר הִתְיַשְּׁבָה מוֹלוֹ
וּבִכְתָּה בְּקוֹל.

יז. ה' שָׁמַע אֶת קוֹל הַנָּעַר,
וּמִלֵּאָהּ ה' קָרָא אֶל הָגֵר מִן הַשָּׁמַיִם,
וְאָמַר לָהּ:

"מַה לָּךְ הָגֵר? אֵל תִּפְחָדִי,
כִּי ה' שָׁמַע אֶת קוֹל הַנָּעַר,
בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא בּוֹ.
יח. קוּמִי, קַחִי אֶת הַנָּעַר,
וְהַחֲזִיקִי בּוֹ בְיָדְךָ,

כִּי אֶעֱשֶׂה מִמֶּנּוּ עִם גְּדוֹל".
יט. ה' פָּקַח אֶת עֵינֵי הָגֵר,
וְהִיא רָאֲתָה בָּאֵר מִים.

הָגֵר הִלְכָה, וּמִלֵּאָהּ אֶת שֶׁק הָעוֹר בַּמִּים,
וְנָתְנָה לְיִשְׁמַעְאֵל מִים לִשְׁתּוֹת.

כ. ה' הִיָּה עִם יִשְׁמַעְאֵל וְשָׁמַר עָלָיו,
וַיִּשְׁמַעְאֵל גְּדוֹל, וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר

יד. וַיֵּשְׁכֶם אֲבָרְהָם בַּבֶּקֶר,
וַיִּקַּח לֶחֶם וְחִמַּת מִים,
וַיִּתֵּן אֶל-הָגֵר, שָׁם עַל-שִׁכְמָהּ,
וְאֶת-הַיֶּלֶד וַיִּשְׁלַחָהּ,
וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲתֶה בַּמִּדְבָּר בָּאֵר שֶׁבַע:
טו. וַיִּכְלוּ הַמִּים מִן-הַחֲמַת,

וַתִּשְׁלַךְ אֶת הַיֶּלֶד
תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים:

טז. וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנְּגַד,
הַרְחָק כַּמִּטְחוּי קֶשֶׁת
כִּי אָמְרָה: "אֵל-אֶרְאֶה בָּמוֹת הַיֶּלֶד".
וַתֵּשֶׁב מִנְּגַד,

וַתִּשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וַתִּבְדֹּק:

יז. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת-קוֹל הַנָּעַר,
וַיִּקְרָא מִלֵּאָהּ אֱלֹהִים אֶל-הָגֵר מִן-הַשָּׁמַיִם,
וַיֹּאמֶר לָהּ:

"מַה-לָּךְ הָגֵר? אֵל-תִּירָאִי,
כִּי-שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל-קוֹל הַנָּעַר,
בְּאֲשֶׁר הוּא-שָׁם:

יח. קוּמִי שְׂאִי אֶת-הַנָּעַר,
וְהַחֲזִיקִי אֶת-יָדְךָ בּוֹ,

כִּי-לִגּוּי גְּדוֹל אֲשִׁימֶנּוּ".
יט. וַיִּפְקַח אֱלֹהִים

אֶת-עֵינֶיהָ, וַתֵּרָא בָּאֵר מִים,
וַתֵּלֶךְ וַתִּמְלֵא אֶת-הַחֲמַת מִים,
וַתִּשָּׂק אֶת-הַנָּעַר:

כ. וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת-הַנָּעַר,
וַיִּגְדַּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר,

מילון

ויקח לחם וחממת מים ויתן אל-הגֵר, שם על-שכמה ואת-הילד, וישלחה (בר' כא, יד)

חֲמַת מַיִם: שֶׁק עוֹר, שְׁשָׁמִים
בוֹ מַיִם.

וַתַּעַתֶּה: תַּעֲתָהּ.

מִנְגִּד: מוֹל.
הֲרַחֵק: מִרְחוֹק.
בְּמִטְחֹי קֶשֶׁת: בְּמִרְחָק שֶׁל
יְרִיֵּת חֵץ מִקֶּשֶׁת.
בְּמוֹת הַיֶּלֶד: כְּשֶׁהַיֶּלֶד יָמוּת.
וַתֵּשֶׂא אֶת קוֹלָהּ וַתִּבְדֹּ:
בְּכַתָּהּ בְּקוֹל.

אֶל תִּירָאִי: אֶל תִּפְחָדִי.

בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם: בְּמָקוֹם
שֶׁהוּא נִמְצָא בּוֹ.
שְׂאִי: הָרִימִי וְקַחִי.

וַיִּפְקַח אֶת עֵינֶיהָ: פָּתַח אֶת
עֵינֶיהָ.

וַתִּשָּׂק: נָתַנָּה לוֹ מַיִם
לְשִׁתּוֹת.

פרק כא	פסוקי התורה
וְהָיָה בְּחֹר צִיד, יִזְרְחַה חֲצִים בְּקֶשֶׁת. כא. יִשְׁמַעְאֵל יָשֵׁב בְּמִדְבַּר פָּאֶרָן וְאָמְרוּ לִקְחָה לֹו אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.	וְיִהְיֶה רַבָּה קֶשֶׁת: כא. וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּאֶרָן, וַתִּקַּח-לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

כד-לד: הברית בין אברהם לאבימלך

אברהם ואבימלך כרתו ברית: הבטיחו ונשבעו זה לזה שיחיו בשלום.
אברהם הוכיח את אבימלך. אברהם קָעַס עליו על באר המים שגזלו ממנו עבדיו.
אברהם נתן לאבימלך צאן ובקר, וקרא שם בשם ה'.

כב. וַיְהִי בַעַת הַהִיא,
וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ
וּפִיכֹל שֶׁר-צָבָאוּ אֶל-אַבְרָהָם לֵאמֹר:
"אֱלֹהִים עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר-אַתָּה עֹשֶׂה:
כג. וַעֲתָה הִשְׁבָּעָה לִּי בָּאֱלֹהִים הַנָּה,
אִם-תִּשְׁקַד לִי וּלְנִינִי וּלְנִכְדֵּי.
כד. כַּחֲסֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי
וְעַם-הָאָרֶץ אֲשֶׁר גָּרְתָה בָּהּ:"

כד. וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם: "אֲנִכִּי אֲשָׁבַע."
כה. וְהוֹכִיחַ אֲבָרָהָם אֶת-אֲבִימֶלֶךְ
עַל-אֲדֹת בְּאֵר הַמַּיִם,
אֲשֶׁר גָּזְלוּ עֲבָדֵי אֲבִימֶלֶךְ:

כו. וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ:
"לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה,
וְגַם-אַתָּה לֹא-הִגַּדְתָּ לִּי,
וְגַם אֲנִכִּי לֹא שָׁמַעְתִּי בְּלַתִּי הַיּוֹם:"

כז. וַיִּקַּח אֲבָרָהָם צֹאן וּבָקָר,
וַיִּתֵּן לְאֲבִימֶלֶךְ,
וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית:

כח. וַיֵּצֵב אֲבָרָהָם
אֶת-שִׁבְעַת כִּבְשֹׁת הַצֹּאן לְבִדְהָן:
כט. וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל-אַבְרָהָם:
"מָה הֵנָּה שִׁבְעַת כִּבְשֹׁת הָאֵלֶּה,
אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבִדְנָה?"

כב. בַּיָּמִים הָהֵם,
אָמְרוּ אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שֶׁר צָבָאוּ
לְאַבְרָהָם:
"ה' אִתָּךְ בְּכֹל מָה שְׁאַתָּה עֹשֶׂה.
כג. בּוֹא וְהִשְׁבַּע לִי בָה',
שֶׁלֹא תִשְׁקַד לִי וּלְבָנִי.
בְּזִכּוֹת הַחֲסֹד, הַמַּעֲשֶׂה הַטּוֹב שֶׁעָשִׂיתִי לָךְ,
תַּעֲשֶׂה גַם אִתָּה לִי וּלְאָרֶץ גֵּרָר שְׁגֵרְתָּ בָּהּ
חֲסֹד."

כד. אֲבָרָהָם אָמַר: "אֲנִי אֲשָׁבַע."
כה. אֲבָרָהָם אָמַר לְאֲבִימֶלֶךְ,
שֶׁהוּא כּוֹעֵס מְאֹד. הַתְּלוּנָן וְאָמַר,
שֶׁהַעֲבָדִים שֶׁל אֲבִימֶלֶךְ שָׁדְדוּ
אֶת בְּאֵר הַמַּיִם שְׁלוֹ.

כו. אֲבִימֶלֶךְ אָמַר:
"לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה,
וְגַם אַתָּה לֹא אָמַרְתָּ לִּי.
וְגַם אֲנִי רַק הַיּוֹם שָׁמַעְתִּי עַל זֶה בַּפֶּעַם
הָרִאשׁוֹנָה."

כז. אֲבָרָהָם לָקַח צֹאן וּבָקָר
וַיִּתֵּן לְאֲבִימֶלֶךְ,
וַשְׁנֵיהֶם הִבְטִיחוּ זֶה לָזֶה וְנִשְׁבָּעוּ,
לְחַיּוֹת תָּמִיד בְּשָׁלוֹם.

כח. אֲבָרָהָם הִעֲמִיד בְּצַד
שִׁבְעַת כִּבְשֹׁת צֹאן לְבִדְהָן.
כט. אֲבִימֶלֶךְ שָׁאַל אֶת אֲבָרָהָם:
"מָה הֵן שִׁבְעַת הַכִּבְשֹׁת הָאֵלֶּה,
שֶׁהִעֲמַדְתָּ בְּצַד לְבִדְנָה?"

מילון	אגדות חכמים
רֹבָה קֶשֶׁת: בַּחוּר צִיד, יוֹרָה חֲצִים בְּקֶשֶׁת.	הָרִיב בֵּין רוּעֵי אַבְרָהָם וּבֵין רוּעֵי אַבִּימֶלֶךְ רוּעֵי אַבְרָהָם הָיוּ מִדִּינִים (רָבִים) עִם רוּעֵיו שֶׁל אַבִּימֶלֶךְ. רוּעֵי אַבְרָהָם אוֹמְרִים: "לָנוּ הַבָּאָר". וְרוּעֵי אַבִּימֶלֶךְ אוֹמְרִים: "לָנוּ הַבָּאָר". אָמְרוּ לָהֶם רוּעֵי אַבְרָהָם: "כֹּל מִי שֶׁיַּעֲמֹד עַל יַד הַבָּאָר, וְהַמִּים יַעֲלוּ לִקְרָאתוֹ, שְׁלוֹ הִיא", וְעָלוּ הַמִּים לִקְרָאת צֹאנוֹ וְרוּעֵיו שֶׁל אַבְרָהָם. (בר"ר נ"ד ה) חֶסֶד: מַעֲשֵׂה טוֹב. הוֹכִיחַ: כָּעַס וְהִתְלוֹנֵן עַל מַעֲשֵׂה שָׁעִשׁוֹ. הַגְדָּת: אִמְרָת. בִּלְתִּי הַיּוֹם: רַק הַיּוֹם (שֶׁמַּעֲתִי עַל זֶה) בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה. צֹאן: עֲזִים וּכְבָשִׁים. כָּרְתִי בְרִית: שְׁנִיָּהם הַבְטִיחוּ זֶה לָזֶה וְנִשְׁבָּעוּ לַהֲיוֹת תָּמִיד בְּשָׁלוֹם. וַיֵּצֵא: הֶעֱמִיד. לְבַדָּהוּ: לְבַדָּן. לְבַדָּנָה: לְבַדָּן.

פסוקי התורה	פרק כא
ל. וַיֹּאמֶר: "כִּי אֶת-שִׁבְעַת כְּבָשׁוֹת תִּקַּח מִיָּדִי, בַּעֲבוּר תִּהְיֶה-לִּי לְעֹדָה, כִּי חֲפָרְתִּי אֶת-הַבָּאָר הַזֹּאת": לא. עַל-כֵּן קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא בָּאָר שִׁבְעַת, כִּי שָׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם: לב. וַיִּכְרְתוּ בְרִית בִּבְאָר שִׁבְעַת, וַיָּקֻם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכַל שֵׁר-צָבָאוּ, וַיָּשְׁבוּ אֶל-אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים: לג. וַיִּטַּע אִשָּׁל בִּבְאָר שִׁבְעַת, וַיִּקְרָא-שֵׁם בָּשָׂם יְהוֹה אֵל עוֹלָם: לד. וַיָּגֵר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים:	ל. אַבְרָהָם אָמַר לְאַבְיִמֶלֶךְ: "אֶת שִׁבְעַת הַכְּבָשׁוֹת תִּקַּח מִיָּדִי, כְּדִי שֶׁהֵן יִהְיוּ לִי לְעֹדוֹת, שְׁחָפְרְתִּי אֶת הַבָּאָר הַזֹּאת". לא. בְּגִלָּל זֶה קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא בָּאָר שִׁבְעַת, כִּי שָׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם. לב. הֵם הִבְטִיחוּ זֶה לָזֶה לַחַיּוֹת תָּמִיד בְּשָׁלוֹם. וַאֲבִימֶלֶךְ וּפִיכַל שֵׁר הִצָּבָא שָׁלוּ קִמּוּ וְשָׁבוּ אֶל אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. לג. אַבְרָהָם נָטַע אִשָּׁל בִּבְאָר שִׁבְעַת, וְקָרָא שֵׁם בָּשָׂם ה', שֶׁהוּא אֵל הָעוֹלָם לְעוֹלָם. לד. אַבְרָהָם גָּר בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים.

אַבְרָהָם נָטַע אֶשֶׁל בְּבֶאֱר שְׁבַע,
לְלַמֵּד אֲנָשִׁים לְהוֹדוֹת לַה'

חֲכָמִים פָּרְשׁוּ אֶת
הַמֶּלֶךְ אֶשֶׁל = פְּרִדָּס.
לְלַמְּדֵנוּ, שֶׁלֹּא עַץ אֶחָד בְּלִבָּד נָטַע,
אֶלָּא
פְּרִדָּס שָׁלֵם נָטַע;
כְּדֵי שְׂיוּכָל לְהִבִּיא מִמֶּנּוּ פְּרוֹת
לְאוֹרְחִים
בְּסַעֲדָה.

פרק כב

א-ב: ה' מִבְקֵשׁ מֵאַבְרָהָם, לְקַחַת אֶת יִצְחָק
לְאַרְץ הַמּוֹרִיָּה

ה' מִבְקֵשׁ מֵאַבְרָהָם, לְקַחַת אֶת יִצְחָק לְאַרְץ הַמּוֹרִיָּה,
וּלְהַקְרִיב אוֹתוֹ שָׁם לְקָרְבַּן עֹלָה, עַל אֶחָד הַהָרִים,
שִׁירָאָה לְאַבְרָהָם.

א. וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה,
וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת-אַבְרָהָם.
וַיֹּאמֶר אֵלָיו: "אַבְרָהָם."
וַיֹּאמֶר: "הִנְנִי."
ב. וַיֹּאמֶר:

"קַח-נָא אֶת-בְּנֶךָ, אֶת-יִחִידְךָ אֲשֶׁר אֲהַבְתָּ,
אֶת-יִצְחָק,
וְלֶךְ-לְךָ אֶל-אַרְץ הַמּוֹרִיָּה
וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה
עַל אֶחָד הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹדִי:"

א. אַחֲרֵי כֹל מָה שִׁקְרָה,
ה' נָסָה אֶת אַבְרָהָם
וַאֲמַר לוֹ: "אַבְרָהָם."
וַאֲבְרָהָם אָמַר: "הִנְנִי."
ב. ה' אָמַר לְאַבְרָהָם:
"קַח נָא אֶת בְּנֶךָ הַיָּחִיד אֲשֶׁר אֲהַבְתָּ,
אֶת יִצְחָק,
וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה,
וּתְקַרֵּב אוֹתוֹ שָׁם לְקָרְבַּן
עַל אֶחָד הַהָרִים שֶׁאָמַר לְךָ."

ג-ח: הַדֶּרֶךְ לְהַר הַמּוֹרִיָּה

אַבְרָהָם קָם בַּבֹּקֶר מִקֶּדֶם, הַכִּין אֶת הַחֲמוֹר,
לְקַח אֶת שְׁנֵי נַעֲרָיו וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְאֶת הָעֲצִים לְקָרְבַּן.
הֵם הָלְכוּ לַמָּקוֹם, שֶׁאָמַר לוֹ ה'.

ג. וַיִּשָּׁכֶם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר,
וַיַּחֲבֹשׁ אֶת-חֲמוֹרוֹ
וַיִּקַּח אֶת-שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתוֹ
וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ.
וַיִּבְקַע עֲצֵי עֹלָה.
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל-הַמָּקוֹם,
אֲשֶׁר-אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים:
ד. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי,
וַיֵּשֶׁא אַבְרָהָם אֶת-עֵינָיו,
וַיֵּרָא אֶת-הַמָּקוֹם מֵרָחֹק:
ה. וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-נַעֲרָיו:
שְׁבוּ-לָכֶם פֹּה עִם-הַחֲמוֹר.
וְאֲנִי וְהַנֶּעֱר, יִצְחָק,

ג. אַבְרָהָם קָם בַּבֹּקֶר מִקֶּדֶם,
וַהֲכִין אֶת הַחֲמוֹר לְרִכָּב עָלָיו.
הוּא לְקַח אֶת שְׁנֵי הַנַּעֲרִים שְׁלוֹ אֹתוֹ
וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ.
אַבְרָהָם שָׁבַר עֲצִים לְקָרְבַּן,
וָקָם וְהָלַךְ אֶל הַמָּקוֹם,
אֲשֶׁר אָמַר לוֹ ה'.
ד. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי,
הָרִים אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו,
וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק.
ה. אַבְרָהָם אָמַר אֶל נַעֲרָיו:
"שְׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר.
וְאֲנִי וְהַנֶּעֱר, יִצְחָק,

מילון	אגדות חכמים
הַנְּנִי: הִנֵּה אֲנִי. לְעוֹלָה: לְקַרְבָּן. וַיִּשְׁכַּם בַּבֶּקֶר: קָם בַּבֶּקֶר מִקֵּדָם. וַיַּחֲבֹשׁ (חֲמֹר): הָכִין אֶת הַחֲמֹר לִרְכַב עָלָיו. וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו: הָרִים אֶת עֵינָיו.	מִדּוּעַ נִקְרָא הַהָר "הַר הַמּוֹרָה"? חֲכָמֵינוּ פָּרְשׁוּ אֶת הַשֵּׁם מוֹרָה, וְאָמְרוּ, שֶׁהוּא צְרוּף שֶׁל שְׁתֵּי מַלְאִכִּים: מוֹרֵי יָהּ. וּפְרוּשׁוֹ: ה' הוּא הַמּוֹרָה שְׁלִי. מִן הַהָר הַזֶּה עֲתִיד לְצֵאת דָּבָר ה' לְכָל הַגּוֹיִים. עַל הַהָר הַזֶּה יִבָּנֶה בְּעֲתִיד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

פרק כב	פסוקי התורה
נלך עד שם, ונשתחוה, ונשוב אליכם". ו. אברהם לקח את העצים לקרבן העולה, ושם על יצחק בנו. אברהם לקח בידו את הדברים הדרושים להבעיר אש ואת הסכין החדה, ושניהם הלכו יחדיו. ז. יצחק אמר אל אברהם אביו: "אבי". ואברהם אמר: "אני פה, בני, הנני, בני". אמר יצחק: "הנה האש והעצים, ואיפה השה לקרבן העולה?" ח. ואברהם אמר: "ה' יבחר לו את השה לעולה, בני". והלכו שניהם יחד.	נלכה עד-פה, ונשתחוה, ונשובה אליכם: ו. ויקח אברהם את-עצי העלה, וישם על-יצחק בנו. ויקח בידו את-האש ואת המאכלת, ויילכו שניהם יחדו: ז. ויאמר יצחק אל-אברהם אביו, ויאמר: "אבי". ויאמר: "הנני, בני". ויאמר: "הנה האש והעצים, ואיפה השה לעלה". ח. ויאמר אברהם: "אלהים יראה לו השה לעלה, בני". ויילכו שניהם יחדו:

ט-יד: אברהם עומד בנסיון

אברהם כבר עמד להקריב את יצחק,
והנה קרא אליו מלאך ה', ואמר לו, שלא יגע ביצחק לרעה.
אברהם ראה איל בסבך, והקריב אותו במקום יצחק.

ט. ויבאו אל-המקום אשר אמר-לו האלהים. ויבן שם אברהם את המזבח, ויערך את-העצים. ויעקד את-יצחק בנו, וישם אותו על-המזבח, ממעל לעצים: י. וישלח אברהם את-ידו, ויקח את המאכלת, לשחט את-בנו: יא. ויקרא אליו מלאך יהוה מן-השמים, ויאמר: "אברהם אברהם". ויאמר: "הנני". יב. ויאמר: "אל-תשלח ידך אל-הנער,	ט. אברהם ויצחק באו אל המקום, שאמר לו ה'. אברהם בנה שם את המזבח, סדר את העצים, קשר את יצחק בנו, ושם אותו על המזבח, מעל לעצים. י. אברהם שלח את ידו ולקח את הסכין החדה, יא. ומלאך ה' קרא אליו מן השמים, ואמר: "אברהם אברהם". ואברהם אמר: "הנני". יב. מלאך ה' אמר: "אל תשלח את היד שלך אל הנער,

אגדות חכמים	מילון
מדוע תוקעים בשופר בראש השנה? השופר עשוי מקרן. בראש השנה, שהוא יום הדין, תוקעים בבית הכנסת בשופר עשוי מקרן. מדוע? השופר, העשוי מן האיל, מזכיר לה' את עקדת יצחק. מיד נזכר ה' באברהם ויצחק, ונמלא רחמים עלינו, על בניהם של אברהם ויצחק.	עד פה: עד שם. ונשובה: ונשוב. המאכלת: הספין החדה. יחדיו: יחד. ואיפה: ואיפה? יראה לו: יבחר לו. מזבח: על המזבח מקריבים קרבנות. ויערד: ערד, סדר. ויעקד: עקד, קשר ידיו ורגליו. הנני: הנה אני.

פסוקי התורה	פרק כב
וְאֵל תַּעֲשֶׂה לוֹ מְאוֹמָה, כִּי עָתָה יִדְעָתִי, כִּי-יֵרָא אֱלֹהִים אַתָּה, וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת-בְּנֶךָ, אֶת יַחֲדִידְךָ מִמֶּנִּי: יג. וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא, וַהֲנֵה אֵיל אַחֵר נֹאֲחֵז בְּסִבְךָ בְּקֶרְנָיו. וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת-הָאֵיל, וַיַּעֲלֵהוּ לַעֲלֵה תַחַת בָּנוֹ:	וְאֵל תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּלוֹם, כִּי עֲכָשְׂיוּ אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל ה', וְנָתַתָּ לִּי, וְלֹא מְנַעַת מִמֶּנִּי, אֲפֹלוּ אֶת הַבֶּן הַיָּחִיד שְׁלֹךְ. יג. אַבְרָהָם הָרִים אֶת עֵינָיו וַרְאָה אֵיל אַחֵר, שֶׁקֶרְנָיו נִתְפָּסוּ בְּעֵנָפִים הַמְּסֻתָּבִּים. אַבְרָהָם הֵלֵךְ וַלְקַח אֶת הָאֵיל, וַהֲעֵלָה אוֹתוֹ לְקֶרֶב עוֹלָה, בְּמָקוֹם בָּנוֹ.

מילון

מְאוּמָה: כָּלוּם, שׁוּם דָּבָר.
אֵל תַּעֲשֵׂ לֹ מְאוּמָה: אֵל
תַּעֲשֶׂה לֹ שׁוּם דָּבָר.
וְלֹא חֲשִׁכֶת: לֹא מְנַעַת
(מִמְּנִי) אֱלֹא נָתַת (לִי).

בִּסְבָּךְ: בְּעֵנֶיךָ הַצְּפוּכִים
שֶׁל הָעֵץ.

תַּחַת בָּנוּ: בַּמָּקוֹם בָּנוּ.

פרק כד

פסוקי התורה

אֱלִיעֶזֶר, עֶבֶד אַבְרָהָם, וְרִבְקָה

א-ט: אַבְרָהָם שׁוֹלַח אֶת הָעֶבֶד לְאֶרֶם נְהָרִים

אַבְרָהָם זָקֵן מְאֹד, וְלֹא רָצָה שְׂיִצְחָק בְּנֵו יִקַּח לוֹ לְאִשָּׁה נְעָרָה מִבְּנוֹת כְּנָעַן.
לְאַבְרָהָם הָיָה חֲשׁוֹב, שֶׁאִשְׁתּוֹ יִצְחָק תִּהְיֶה מִבְּנוֹת מִשְׁפַּחְתּוֹ, מִחֶרֶץ.
לְכֵן שָׁלַח אַבְרָהָם אֶת עֶבְדּוֹ לְחֶרֶץ, לְקַחַת אִשָּׁה מִשָּׁם.

א. וַאֲבִרְהָם זָקֵן, בָּא בְּיָמִים,

וְה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל.

ב. אַבְרָהָם אָמַר

לְרֹאשׁ הָעֲבָדִים בְּבֵיתוֹ,

הַמּוֹשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ:

"שִׁים נָא אֶת יָדְךָ תַּחַת הֶיָּרֶךְ שְׁלִי

ג. וְהִשָּׁבַע לִי בָּה'

אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹקֵי הָאָרֶץ,

שֶׁלֹּא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי

מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי

אֲשֶׁר אֲנִי גֵר אִתּוֹ;

ד. כִּי אֶל אֶרֶצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי תֵלֵךְ, לְחֶרֶץ,

וְתִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי, לְיִצְחָק."

ה. אָמַר לוֹ הָעֶבֶד:

"אוֹלִי לֹא תִרְצָה הָאִשָּׁה

לְלֶכֶת אַחֲרַי אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת?

הָאִם אָשִׁיב אֶת בְּנִךְ אֶל הָאָרֶץ

אֲשֶׁר יֵצְאָתָּ מִשָּׁם?"

ו. אָמַר אֵלָיו אַבְרָהָם:

"הִזָּהָר, שֶׁלֹּא תַחְזִיר אֶת בְּנִי לְשָׁם! (לְחֶרֶץ)

ז. ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם,

שֶׁלָּקַח אוֹתִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי

שָׁדַבְר אִתִּי, וְנִשְׁבַּע לִי, וְאָמַר:

"לְבָנִיךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת,"

הוּא יִשְׁלַח אֶת מַלְאָכּוֹ לְפָנֶיךָ

וְתִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם.

ח. וְאִם לֹא תִרְצָה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרֶיךָ,

תִּהְיֶה חִפְשִׁי מִן הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לִּי,

רַק אֶת בְּנִי אֶל תַּחְזִיר לְשָׁם."

א. וַאֲבִרְהָם זָקֵן, בָּא בְּיָמִים

וְה' בֵּרַךְ אֶת-אַבְרָהָם בְּכָל.

ב. וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם

אֶל-עֲבָדָיו, זָקֵן בֵּיתוֹ,

הַמּוֹשֵׁל בְּכָל-אֲשֶׁר-לוֹ:

"שִׁים-נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי.

ג. וְאֲשָׁבִיעֲךָ בִּיהוָה,

אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ,

אֲשֶׁר לֹא-תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי

מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי

אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ.

ד. כִּי אֶל-אֶרֶצִי וְאֶל-מוֹלַדְתִּי תֵלֵךְ

וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבָנִי, לְיִצְחָק."

ה. וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד:

"אוֹלִי לֹא-תִאֲבָה הָאִשָּׁה

לְלֶכֶת אַחֲרַי אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת?

הֲהִשָּׁב אָשִׁיב אֶת-בְּנִיךָ אֶל הָאָרֶץ,

אֲשֶׁר יֵצְאָתָּ מִשָּׁם?"

ו. וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם:

"הִשְׁמַר לְךָ, כֹּן-תָשִׁיב אֶת בְּנִי שָׁמָּה!

ז. ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם,

אֲשֶׁר לָקַחְנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי

וְאֲשֶׁר דִּבֶּר לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי, לֵאמֹר:

"לְיָדְךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת,"

הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ לְפָנֶיךָ

וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם.

ח. וְאִם לֹא תִאֲבָה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אַחֲרֶיךָ,

וְנָקִיתָ מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת -

רַק אֶת בְּנִי לֹא תָשִׁיב שָׁמָּה."

אגדות חכמים	מילון
בְּזָכוֹת תִּפְלֹת אֲבָרָהִם שָׁלַח ה' מִלְאָכִים לְאַלְיָעָזָר אָמַר אֲבָרָהִם לְאַלְיָעָזָר: "ה' אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם, הוּא יִשְׁלַח מִלְאָכָו לִפְנֵיךָ." אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ: ה' קִבֵּל אֶת תִּפְלֹת אֲבָרָהִם, וְזָמַן לְאַלְיָעָזָר שְׁנֵי מִלְאָכִים: אֶחָד לְלוֹוֹתוֹ, שְׁנִי לְהוֹצִיא אֶת רַבָּקָה מִבֵּית אָבִיהָ וּמִמּוֹלֶדֶתָהּ.	בָּא בְּיָמִים: זָקֵן, חֵי יָמִים רַבִּים. עֲבָדוּ זָקֵן בֵּיתוֹ: ראש הָעֲבָדִים. שֵׁים נָא יָדָד תַּחַת יָרְכִי: הִשָּׁבַע לִי. יָרְכִי: הִירָדָה שְׁלִי, חֶלֶק הָרָגֵל מֵעַל הַבֶּרֶד. בְּקָרְבּוֹ: בְּתוֹכוֹ. יוֹשֵׁב בְּקָרְבּוֹ: גֵּר אֲתוֹ לֹא תֹאמְרֶה: לֹא תִרְצָה. הִשָּׁב אָשִׁיב: הֵאֵם עָלִי לְהַחְזִיר? לְקַחְנִי: לְקַח אוֹתִי. לֹא תֹאמְרֶה: לֹא תִרְצָה. וְנָקִית מְשֻׁבָּעֶתִי: תַּהֲיֶה חֲפָשִׁי מִן הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לִּי, לֹא תַהֲיֶה חַיִּב לִי כְּלוּם. לֹא תִשָּׁיב: לֹא תַחְזִיר.

פסוקי התורה	פרק כד
ט. וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדוניו, וישבע לו על הדבר הזה.	ט. העבד שם את ידו תחת ירכו של אברהם אדוניו, ונשבע לו על הדבר הזה.

י-כח פגישה ליד הבאר

אליעזר בא לארם נהרים עם עשרת הגמלים שלו, ועצר ליד הבאר.
אליעזר התפלל לה', ועשה לעצמו סימן, כדי שיכיר את הנערה.
הסימן: הנערה שתתן לעבד ולגמלים לשתות, היא תהיה אשה ליצחק.
רבקה נתנה לו ולגמליו לשתות.

אליעזר נתן לה נזם זהב ושני צמידים, ושאל אותה, בת מי היא?
רבקה אמרה, שהיא בת בתואל ונחור, והזמינה אותו לביתם.

י. ויקח העבד עשרה גמלים
מגמלי אדוניו
וילך, וכל טוב אדוניו בידו.
ויקם וילך אל ארם נהרים,
אל עיר נחור.

יא. ויברך הגמלים מחוץ לעיר,
אל באר המים,
לעת ערב,
לעת צאת השאבת.
יב. ויאמר:

"ה' אלהי אדני אברהם!
הקדה נא לפני היום

ועשה חסד עם אדני, אברהם.

יג. הנה אנכי נצב על עין המים
ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים.
יד. והיה הנערה אשר אמר אליה:

"הטי נא כדך ואשתה!"

ואמרה: שתה וגם גמליך אשקה" -
אתה הכחת

לעבדך ליצחק,

ובה אדע,

כי עשית חסד עם אדני."

טו. ויהי הוא טרם כלה לדבר,

והנה רבקה יצאת

י. העבד לקח עשרה גמלים
מגמלי אדוניו
והלך ובידיו כל טוב,
שנתן לו אברהם.
הוא קם והלך אל ארם נהרים
אל עיר נחור.

יא. העבד הושיב את הגמלים
מחוץ לעיר, ליד באר המים
לפנות ערב,

בזמן שהשאבות יוצאות אל הבאר.
יב. אליעזר התפלל:

"ה' אלקי אדוני אברהם!

עשה שיקרה לי היום מקרה טוב
ועשה חסד לאדוני, אברהם.

יג. הנה אני עומד ליד המעיין,
ובנות העיר יוצאות לשאב מים.

יד. ואם הנערה שאומר לה:

"הטי נא כדך ואשתה,"

תגיד: "שתה, וגם את גמליך אשקה,"
יהיה זה הסימן,

שזאת הנערה שבחרת ליצחק, עבדך.
וכך אדע,

שעשית חסד עם אדוני אברהם."

טו. אליעזר עוד לא גמר לדבר,

והנה באה רבקה, שנולדה לבתואל,

(בראשית, כד)

ותאמר שמה אדני, ותמהר ותרד כדה...

טוב: עשר.

ויברך הגמלים: הושיב את
הגמלים על הברכים.
אל באר המים: על יד באר
המים.

הקרה לפני: עשה שיקרה
לי מקרה טוב.
חסד: טובה.
נצב: עומד.
עין המים: המעין.

הכחת: בחרת.

ובה אדע: היא תהיה לי
לסימן.
טרום כלה לדבר: לפני
שגמר לדבר.

פרק כד	פסוקי התורה
שְׁהִיָּה בֶן מַלְכָּה וְנַחֲוֹר, שְׁהִיָּה אָחִיו שֶׁל אַבְרָהָם. רַבְקָה יִצְאָהּ, וְהַכֹּד שָׁלָה עַל שַׁכְמָה. טז. וְהַנְעִרָה יָפָה, טוֹבֵת מֵרָאָה מֵאֵד. הַנְעִרָה יָרְדָה אֶל הַמַּעֲנֶן, מִלֵּאָה אֶת הַכֹּד שָׁלָה וְעָלְתָה אֹתוֹ. יז. הָעֶבֶד אֲלִיעֶזֶר רָץ לִקְרֹאתָהּ, וְאָמַר: "תָּנִי לִי לְשִׁתּוֹת מֵעֵט מִים מִכֶּדֶד." יח. רַבְקָה אָמְרָה: "שִׁתָּה, אֲדוֹנִי." וּמָהֲרָה וְהוֹרִידָה אֶת הַכֹּד שֶׁחֲזִיקָה, וְנָתְנָה לוֹ לְשִׁתּוֹת. יט. כְּשֶׁגִּמְרָה לְהַשְׁקוֹת אוֹתוֹ, אָמְרָה: "גַּם לְגִמְלִיד אֲשָׁאב, עַד שִׁיִּגְמְרוּ לְשִׁתּוֹת." כ. רַבְקָה מָהֲרָה וְרוֹקְנָה אֶת הַכֹּד אֶל הַשֶּׁקֶת, רָצָה שׁוֹב אֶל הַבָּאֵר לְשָׁאֵב, וּשְׁאָבָה לְכָל הַגִּמְלִים שָׁלוֹ. כא. וְאֲלִיעֶזֶר, עֶבֶד אַבְרָהָם, הִתְפַּעֵל מִמָּנָה וּשְׁתַּק, חֲכָה לְדַעַת, אִם ה' הַצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ, אִם לֹא. כב. כְּשֶׁגִּמְרוּ הַגִּמְלִים לְשִׁתּוֹת, לָקַח אֲלִיעֶזֶר נֶזֶם זָהָב, שֶׁמֶשְׁקָלוֹ חֲצִי שֶׁקֶל וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל יָדֶיהָ, שֶׁמֶשְׁקָלָם עֶשְׂרֵה זָהָב. כג. אֲלִיעֶזֶר אָמַר: "בֵּית מִי אַתָּה? הַגִּידִי נָא לִּי: הֵיכַל בֵּית אַבִּיךָ מְקוֹם לָנוּ לִישׁוֹן?" כד. רַבְקָה אָמְרָה: "בֵּית בְּתוּאֵל אֲנִי,	אֲשֶׁר יֵלְדָה לְבְּתוּאֵל בֶּן מַלְכָּה אִשְׁתִּי נַחֲוֹר אָחִי אַבְרָהָם, וְכַדָּה עַל שַׁכְמָה. טז. וְהַנְעִרָה טֹבֵת מֵרָאָה מֵאֵד. וְתִרְדֵּה הָעֵינָה וְתִמְלֹא כַדָּה וְתַעַל. יז. וַיֵּרֶץ הָעֶבֶד לִקְרֹאתָהּ, וַיֹּאמֶר: "הִגְמִיאוּנִי נָא מֵעֵט מִים מִכֶּדֶד." יח. וַתֹּאמֶר: "שִׁתָּה אֲדוֹנִי!" וַתִּמְהַר וַתִּרְדֵּד כַּדָּה עַל יָדָהּ וַתִּשְׁקֶהּ. יט. וַתִּכַּל לְהַשְׁקֹתָהּ, וַתֹּאמֶר: "גַּם לְגִמְלִיד אֲשָׁאֵב, עַד אִם כָּלוּ לְשִׁתָּת." כ. וַתִּמְהַר וַתַּעַר כַּדָּה אֶל הַשֶּׁקֶת וַתֵּרֶץ עוֹד אֶל הַבָּאֵר לְשָׁאֵב, וַתִּשְׁאָב לְכָל גִּמְלִיו. כא. וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאָה לָּהּ מִחֲרִישׁ, לְדַעַת הַהֲצִלִּיחַ יְהוָה דְּרָכּוֹ, אִם לֹא. כב. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלוּ הַגִּמְלִים לְשִׁתּוֹת, וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בִּקְעָה מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל יָדֶיהָ עֶשְׂרֵה זָהָב מִשְׁקָלָם. כג. וַיֹּאמֶר: "בֵּית מִי אַתָּה? הַגִּידִי נָא לִּי: הֵיכַל בֵּית אַבִּיךָ מְקוֹם לָנוּ לָלִין?" כד. וַתֹּאמֶר אֵלָיו: "בֵּית בְּתוּאֵל אֲנִכִּי,

ה' עֲשֵׂה נֶס לְרִבְקָה

טו. "וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת וְכֹדֶה עַל שְׂכָמָה".

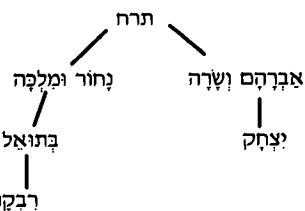
אָמְרוּ חֲכָמִים:

בֵּת מַלְכִּים הִיְתָה רִבְקָה
וּמִיָּמֶיהָ לֹא יָצְאָה לְשֹׂאֵב מַיִם;
אֲךָ יָצְאָה לְשֹׂאֵב מַיִם,
בְּדִיוֹק בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה,
שֶׁהִגִּיעַ אֶלְיָעֶזֶר.

אִיךְ הִבָּחִין בָּהּ אֶלְיָעֶזֶר?

אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ:

כָּל הַנָּשִׁים הָיוּ יוֹרְדוֹת
וּמִמְלָאוֹת מַיִם מִן הַמַּעְיָן.
וְרִבְקָה,
כְּשָׂרָאוּ אוֹתָהּ הַמַּיִם,
מִיד עָלוּ לַקְרָאתָהּ.

טובת מראיה: יפה.

העיניה: אל המעיין, הבאר.

ותעל: עלתה.

הגמאיני: תני לי לשתות.

ותכל: כשגמרה.

כלו: יגמרו.

ותער כדה: רוקנה את

הכד, שפכה מה שבתוכו.

השקת: אבן חלולה,

שמתוכה שותות הבהמות.

והאיש: עבד אברהם.

משתאה: מתפלא, מתפעל.

מחריש: שותק.

נזם: תכשיט ששמים באף.

בקע: חצי שקל.

עשרה זהב: עשרה שקלים

של זהב.

לליו: ללון, לישון.

אנכי: אני.

פסוקי התורה	פרק כד
בן מלכה אשר ילדה לנחור. כה. ותאמר אלי: "גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון: כו. ויקד האיש וישתחו ליהנה: כז. ויאמר: "ברוך ה' אלהי אדני אברהם, אשר לא עזב את אברהם, ומעם אדני. אנכי בדרך נחני יהנה בית אחי אדני: כח. ותרץ הנערה ותגד לבית אמה בדברים האלה.	ובתואל הוא בנם של מלכה ונחור. כה. רבקה אמרה: "יש לנו גם תבן וגם מספוא רב וגם מקום לישון. כו. אליעזר כופף את ראשו לתודה, והשתחוה לה. כז. אליעזר אמר: "ברוך ה' אלקי אדוני אברהם, אשר לא עזב את אברהם, ונתן לו את טובו, והוליד אותי אל בית הקרובים של אברהם. כח. הנערה רצה לבית אמה, וספרה את מה שקרה לה ליד הבאר.

כט-מח: העבד בבית לבן

לבן, האח של רבקה, רץ לקראת העבד, והזמין אותו לביתם.
לבן ארח את אליעזר, את אנשיו ואת הגמלים. העבד ספר למשפחה של רבקה,
שהוא בא מארץ כנען, ושאברהם השביע אותו, שיקח לבנו, ליצחק, אשה מארצו, מארץ כנען.
העבד ספר, כיצד ידע, שרבקה היא האשה המתאימה ליצחק.

כט. ולרבקה אח ושמו לבן, וירץ לבן אל האיש החוצה, אל העין. ל. ויהי כראת את הנזם ואת הצמידים על ידי אחותו, וכששמעו את דברי רבקה אחותו לאמר: "פה דבר אלי האיש, ויבא אל האיש והנה עמד על הגמלים, על העין. לא. ויאמר: "בוא ברוך יהוה, למה תעמד בחוץ. ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים." לב. ויבא האיש הביתה.	כט. לרבקה אח ושמו לבן. לבן רץ אל האיש החוצה, אל המעין. ל. כשראה לבן את הנזם ואת הצמידים שעל הידים של אחותו, וכששמע את דבר רבקה אחותו שאמרה: "כך דבר אלי האיש, בא לבן אל האיש וראה, שהוא עומד ליד הגמלים ליד המעין. לא. לבן אמר: "בוא ברוך ה', למה תעמד בחוץ? אני הכנתי לך בבית מקום פנוי, ומקום לגמלים." לב. ולבן בא הביתה.

מילון

תָּבֹן: הִבְהֵמוֹת שׁוֹכְבוֹת
עָלָיו.

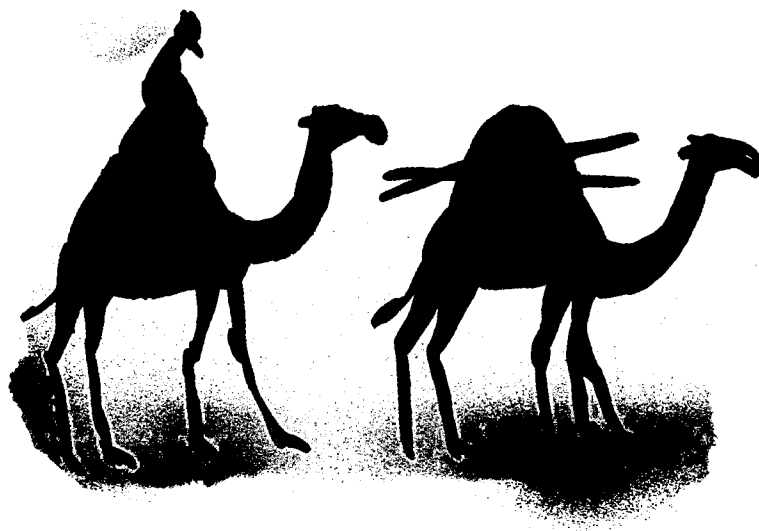
מִסְפּוֹא: אָכַל לִבְהֵמוֹת.

וַיִּקַּד: כּוֹפֵף אֶת רֹאשׁוֹ
לְתוֹדָה.

וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: הִשְׁתַּחֲוָה.

חֶסֶדוֹ וְאַמְתּוֹ: הַחֶסֶד, הַטּוֹב
הָאֲמִתִּי שְׁלוֹ.

נִחְנִי: הוֹלִיד אוֹתִי, הֵבִיא
אוֹתִי.

כָּרְאוֹת: כְּאֶשֶׁר רָאָה.

עַל הַגְּמֵלִים: עַל יָד.

עַל הָעֵינִי: עַל יָד הַמַּעֲיָן.

פְּנִיתִי: הַכְּנִתִּי בְּבֵית מְקוֹם
פְּנוּי, רֵיק.

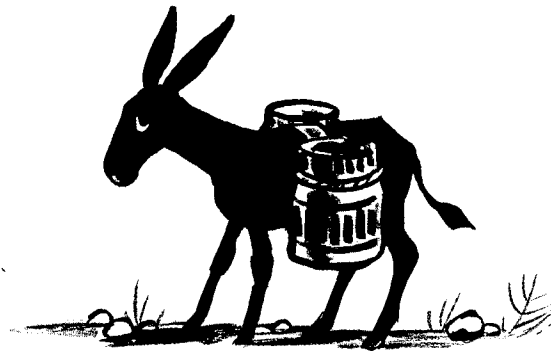
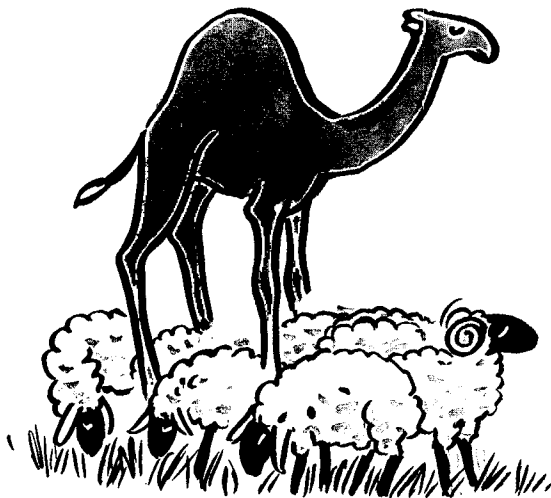
פסוקי התורה	פרק כד
וּפָתַח הַגְּמָלִים וַיִּתֵּן תְּבוֹן וּמִסְפּוֹא לַגְּמָלִים וַיִּמַּם לַרְחֹץ רִגְלָיו וַיְרַגְּלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ. לג. וַיּוֹשֶׁם לִפְנֵיו לֵאמֹר וַיֹּאמֶר: "לֹא אֲכַל עַד אִם דִּבַּרְתִּי דְּבָרִי." וַיֹּאמֶר: "דְּבַר." לד. וַיֹּאמֶר: "עֲבַד אֲבִרָהּ אָנֹכִי. לֹה. וְה' בֵּרַךְ אֶת אֲדֹנִי מְאֹד - וַיִּגְדַּל. וַיִּתֵּן לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּגְמָלִים וְחֲמֹרִים. לו. וַתֵּלֶד שָׂרָה, אִשְׁתּוֹ אֲדֹנִי, בֶּן לֹאֲדָנִי אַחֲרֵי זִקְנָתָהּ וַיִּתֵּן לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. לז. וַיִּשְׁבַּעֲנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר: לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנֵי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי, אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹשֵׁב בְּאֶרֶצוֹ. לח. אִם לֹא אֶל בֵּית אָבִי תֵלֶךְ וְאֶל מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקַּחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי. לט. וַאֲמַר אֶל אֲדֹנִי: אֵלַי לֹא תֵלֶךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי? מ. וַיֹּאמֶר אֵלַי: ה' אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לִפְנֵיו יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתָּךְ וְהִצִּילְךָ בְּדַרְכָּךְ וְלִקַּחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי. מא. אִזְּ תִנָּקֶה מֵאֵלַי: כִּי תָבוֹא אֶל מִשְׁפַּחְתִּי, וְאִם לֹא יִתְּנוּ לָךְ	שָׁחַרְר אֶת הַגְּמָלִים, וַנִּתֵּן לָהֶם אֲכָל. לָבָן נָתַן לְאֵלִיעֶזֶר וְלָאֲנָשִׁים שְׂאִתּוֹ מִיָּם לַרְחֹץ אֶת הָרִגְלִים. לג. לִפְנֵי אֵלִיעֶזֶר שָׁמוֹ אֲכָל, וְהוּא אָמַר: "לֹא אֲכַל, עַד שְׂאִדְבַּר." לָבָן אָמַר: "דְּבַר." לד. אֵלִיעֶזֶר אָמַר: "עֲבַד אֲבִרָהּ אָנִי. לֹה. וְה' נָתַן לוֹ: צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּגְמָלִים וְחֲמֹרִים. לו. וְשָׂרָה, אִשְׁתּוֹ אֲבִרָהּ אֲדֹנִי, יָלְדָה בֶּן לְאֲבִרָהּ לְאַחֲרֵי שֶׁהִזְדַּקְנָה, וְאֲבִרָהּ נָתַן לָבָן אֶת כָּל מָה שֵׁיֵשׁ לוֹ. לז. וְאֲבִרָהּ אֲדֹנִי הִשְׁבִּיעַ אוֹתִי, וַאֲמַר: "אֵל תִּקַּח אִשָּׁה לְיִצְחָק בְּנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִים שְׂאֲנִי גֵר אִתָּם. לח. לָךְ רַק אֶל בֵּית אָבִי, אֶל מִשְׁפַּחְתִּי, לִקַּחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי." לט. וַאֲמַרְתִּי לְאֲבִרָהּ אֲדֹנִי: "אוּלַּי לֹא תֵלֶךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי?" מ. וְאֲבִרָהּ אָמַר אֵלַי: "ה' שְׁעַבְדְּתִי אוֹתוֹ יִשְׁלַח אִתָּךְ אֶת הַמַּלְאָךְ שְׁלוֹ וַיַּעֲזֹר לָךְ לְהִצִּילְךָ בְּדַרְכָּךְ, וְתִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי. מא. וְכִךְ תִּהְיֶה פְטוּר מִהִשְׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לִּי: אִם תָּבוֹא אֶל הַמִּשְׁפָּחָה שְׁלִי וְהֵם לֹא יִתְּנוּ לָךְ אִשָּׁה,

מילון

וַיִּפְתַּח: פָּתַח, הִתִּיר אֶת
הָרְצוּעוֹת.

וַיּוֹשֶׁם: שָׁמוּ, כָּתְנוּ.

וַיַּגְדֵּל: גָּדַל, הִתְעַשֵּׂר.

אִז תִּנְקָה מֵאֵלַי: אִז
תִּהְיֶה פָטוּר מִשְׁבוּעָתִי.
כִּי תָבוֹא: כֹּאֲשֶׁר תָּבוֹא.

פסוקי התורה	פרק כד
והיית נקי מאלתי. מב. ואבא היום אל העין, ואמר: יהוה אלהי אדני אברהם. אם ישך נא מצליח דרכי אשר אנכי הלך עליה; מג. הנה אנכי נצב על עין המים והיה העלמה היצאת לשאב ואמרתי אליה: השקיני נא מעט מים מפדך. מד. ואמרה אלי: גם אתה שתה וגם לגמליך אשאב; היא האשה אשר הכיח יהוה לבן אדני". מה. אני טרם אכלה לדבר אל לבי והנה רבקה יצאת וכדה על שכמה, ותרד העינה, ותשאב. ואמר אליה: "השקיני נא". מו. ותמהר ותורד פדה מעליה ותאמר: "שתה, וגם גמליך אשקה". ואשת, וגם הגמלים השקתה. מז. ואשאל אתה, ואמר: "בת מי את?". ותאמר: "בת בתואל בן נחור אשר ילדה לו מלכה". ואשם הנזם על אפה והצמידים על ידיה. מח. ואקד ואשתחווה ליהוה ואברך את ה' אלהי, אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת לקחת את בת אחי אדני לבנו: מט. ועתה אם ישכם עשים חסד ואמת	אז תהיה פטור מהשבועה שנשבעת לי". מב. ובאתי היום אל המעין, ואמרתי: "ה' אלקי אדוני אברהם. אם אתה רוצה להצליח את דרכי שאני הולך בה, מג. הנה אני עומד ליד המעין ואם הנערה שיוצאת לשאב, כשאני אומר לה: השקי אותי בבקשה מעט מים מן הכד שלך, מד. תגיד לי: גם אתה תשתה וגם לגמליך אשאב מים, סימן שהיא האשה שה' בחר ליצחק, בן אדוני". מה. עוד לא גמרתי לדבר אל עצמי, והנה רבקה יצאה וכדה על כתפה. רבקה ירדה אל המעין, ושאבה מים. ובקשתי ממנה: "השקי נא אותי". מו. רבקה מהרה והורידה את הכד, ואמרה: "שתה וגם את גמליך אשקה". שתייתי, וגם את הגמלים השקתה מים. מז. שאלתי אותה, ואמרתי: "בת מי את?" והיא אמרה: "בת בתואל בן נחור ובת מלכה". ושמתי את הנזם על האף שלה ואת הצמידים על הידים שלה. מח. והודיתי והשתחוויתי לה' וברכתי את ה' אלקי אדוני אברהם, שהוליד אותי בדרך האמתית, הנכונה, לקחת את בת אחי של אדוני אברהם לאשה לבנו יצחק. מט. "ועתה, אם אתם עושים חסד ואמת

אם ישך נא: אם אתה
רוצה.

ואקד: כופפתי את ראשי
לתודה.

הנחני: הוביל והוליד אותי.

אם ישכם עושים: אם
אתם רוצים לעשות.

פסוקי התורה	פרק כד
את אדני הגידו לי, ואם לא הגידו לי ואפנה על ימין או על שמאל."	ומסכימים להצעתו, לתת את רבקה לאשה ליצחק, הגידו לי, ואם לא, הגידו לי ואפנה לימין או לשמאל."

נ-ס: אליעזר לוקח את רבקה ליצחק

לבן ובתואל מסכימים לתת את רבקה לאשה ליצחק.
אליעזר נתן לרבקה מתנות, וחלק מתנות גם לרבקה ולמשפחתה.
המשפחה ברכה את רבקה. העבד לקח את רבקה
ואת הנערות שלה, וחזר לבית אברהם.

נ. ויען לבן ובתואל ויאמרו:
"מה' יצא הדבר.
לא נוכל להגיד לך פן או לא.
נא. הנה רבקה לפניך
קח ולך.
ותהי אשה לבן אדוניך
כאשר דבר יהוה."
נב. ויהי כאשר שמע עבד אברהם את
דבריהם
וישתחו ארצה לה'.
נג. ויוצא העבד
כלי כסף וכלי זהב ובגדים
וינתן לרבקה.
ומגדנות נתן לאחיה ולאמה.
נד. ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר
עמו, ויילינו,
ויקומו בבקר
ויאמר:
"שלחנו לאדני."
נה. ויאמר אחיה ואמה:
"תשב הנערה אתנו
ימים או עשור
אחר תלך."

נ. לבן ובתואל ענו ואמרו:
"מה' יצא הדבר.
ולא נוכל להגיד לך פן או לא.
נא. הנה רבקה לפניך
קח אותה ולך,
ותהיה אשה לבן אדוניך
כמו שדבר ה'."
נב. כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם,
השתחוה לה'.
נג. העבד הוציא
כלי כסף וכלי זהב ובגדים
וינתן לרבקה.
וימתקים נתן לאחיה ולאמה.
נד. הוא והאנשים שאיתו
אכלו ושתו וישנו.
הם קמו בבקר
והעבד אמר:
"שלחו אותי לאדוני."
נה. אחיה ואמה אמרו:
"הנערה תשב אתנו
שנה או עשרה חדשים,
ואחר כך תלך."

לא נוכל דבר אליך רע או
טוב: לא נוכל להגיד לך כן
או לא.

מגדנות: מתנות.

שלחוני: הרשו לי ללכת.

ימים: שנה.
עשור: עשרה חדשים.

פסוקי התורה	פרק כד
נו. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: "אַל תֹּאחֲזֵרוּ אֹתִי וַיְהִי הַצְלִיחַ אֶת דְּרָכָי. שְׁלַחוּנִי וְאֵלֶכָה לְאַדְנִי." נז. וַיֹּאמְרוּ: "נִקְרָא לְנַעֲרָה וְנִשְׁאָלָה אֶת פִּיהָ." נח. וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ: "הֲתֵלְכִי עִם הָאִישׁ הַזֶּה?" וַתֹּאמֶר: "אֵלֶּךְ." נט. וַיִּשְׁלְחוּ אֶת רִבְקָה אֶחָתָם וְאֶת מִנְקֵתָהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם, וְאֶת אֲנָשָׁיו. ס. וַיְבָרְכוּ אֶת רִבְקָה, וַיֹּאמְרוּ לָהּ: "אֲחֻתְנוּ, אֵת הֵי לְאַלְפֵי רִבְקָה וַיִּירֶשׁ זֶרַעָךְ אֶת שְׂעֵר שְׂנְאָיו." סא. וַתֵּקֶם רִבְקָה וַנַּעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל הַגְּמֵלִים - וַתֵּלְכֶנָּה אַחֲרֵי הָאִישׁ, וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה, וַיֵּלֶךְ. סב. וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא בָּאֵר לְחֵי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. סג. וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לַפְּנוֹת עָרֹב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה גְמֵלִים בָּאִים. סד. וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת יִצְחָק, וַתִּפֹּל מֵעַל הַגְּמֵל. סה. וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד: "מִי הָאִישׁ הַזֶּה, הַהוֹלֵךְ בִּשְׂדֵה לַקְּרֹאֲתָנוּ?" וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד: "הוּא אֲדֹנִי."	נו. אָמַר הָעֶבֶד: "אַל תִּעַכְבוּ אוֹתִי, ה' הַצְלִיחַ אֶת דְּרָכָי. שְׁלַחוּ אוֹתִי וְאֵלֶךְ לְאַדְוִנִי." נז. אָמְרוּ לָבֶן וְאִמּוֹ: "נִקְרָא לְנַעֲרָה וְנִשְׁאָל אֶת פִּיהָ." נח. קָרְאוּ לְרִבְקָה וְאָמְרוּ לָהּ: "תֵּלְכִי עִם הָאִישׁ הַזֶּה?" אָמְרָה: "אֵלֶּךְ." נט. הֵם שְׁלַחוּ אֶת רִבְקָה אֶחָתָם וְאֶת הַמִּינִיקָת שָׁלָהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת אֲנָשָׁיו. ס. הֵם בָּרְכוּ אֶת רִבְקָה, וְאָמְרוּ לָהּ: "אֲחֻתְנוּ, אֵת הֵי לְאַלְפֵי רִבְקָה, מִמֶּךָ יֵצְאוּ אֲלָפִים רַבִּים, וְהֵם יִתְגַּבְּרוּ עַל אוֹיְבֵיהֶם." סא. רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ קָמוּ וַרְכַּבוּ עַל הַגְּמֵלִים וַהֲלָכוּ אַחֲרֵי הָאִישׁ. הָעֶבֶד לָקַח אֶת רִבְקָה, וְהָלַךְ. סב. יִצְחָק חָזַר מִבָּאֵר לְחֵי רְאִי וַיֹּשֶׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. סג. יִצְחָק יָצָא לִשְׂדֵה לַפְּנוֹת עָרֹב, הָרִים אֶת עֵינָיו, וַרְאָה גְמֵלִים בָּאִים. סד. רִבְקָה הִרְיָמָה אֶת עֵינֶיהָ, וַרְאָתָהּ אֶת יִצְחָק, וַיִּרְדָּה בַּמַּהֲרֹת מֵהַגְּמֵל. סה. רִבְקָה אָמְרָה לָעֶבֶד: "מִי הָאִישׁ הַזֶּה, הַהוֹלֵךְ בִּשְׂדֵה לַקְּרֹאֲתָנוּ?" הָעֶבֶד אָמַר: "הוּא אֲדֹנִי, יִצְחָק."

אל תאחרו אותי: אל
תעקבו אותי.

מינקתה: האשה שהיניקה
אותה וגדלה אותה (היא
דבורה).

אלפי רבבה: אלפים רבים.
את שער שונאיו: את ערי
אויביו.

ס"ג. יצחק תקן, סדר ותבר, את
תפלת מנחה

"ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב,
מכאן למדו חכמינו,
שיצחק היה הראשון
שהתפלל תפלת מנחה.
והוא למד מאברהם,
שהתפלל תפלת שחרית.

לשוח: לטייל או להתפלל.

הלזה: הנראה מרחוק.

פסוקי התורה	פרק כד
וַתִּקַּח הַצִּעִיף וַתִּתְּכֶם: סו. וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לַיִצְחָק, אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה. סז. וַיָּבֵאָה יִצְחָק הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת רַבֵּקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָהּ, וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ.	רַבֵּקָה לָקְחָה אֶת הַצִּעִיף וַכֶּסֶתָהּ אֶת פָּנֶיהָ. סו. הָעֶבֶד סִפֵּר לַיִצְחָק אֵת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁעָשָׂה. סז. יִצְחָק הֵבִיא אֶת רַבֵּקָה אֶל הָאֵהָל שֶׁל שָׂרָה אִמּוֹ. הוּא לָקַח לוֹ אֶת רַבֵּקָה לְאִשָּׁה וְאָהֵב אוֹתָהּ. יִצְחָק מָצָא נַחֲמָה עַל מוֹת אִמּוֹ.

מילון	אגדות חכמים
	רְבִקָּה פָּעֲלָה כְּמוֹ שָׂרָה סז. "וַיְבִיֶאֱהָ יִצְחָק הָאֱהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ." כָּל הַיָּמִים שֶׁהִיְתָה שָׂרָה בְּחַיִּים, הָיָה עֵנָן הַשְּׂכִינָה שׁוֹכֵן עַל פֶּתַח הָאֱהָל שָׁלָה וְהַדִּלְתוֹת הָיוּ פְתוּחוֹת לְרוּחָהּ לְאוֹרְחִים, וְהִיְתָה בִּרְכָה בְּכָל אֲשֶׁר בָּאֵהָל. כְּשִׁמְתָה שָׂרָה, פָּסְקוּ כָּל אֱלֹהִים. כִּיֹּן שָׂרָאָה יִצְחָק, שְׂרִבְקָה עוֹשָׂה כְּמַעֲשֵׂי אִמּוֹ, לָקַח אוֹתָהּ לְאִשָּׁה.

וינחם: מצא נחמה.